

גנזי המלך

ארבע נספות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

311

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר"

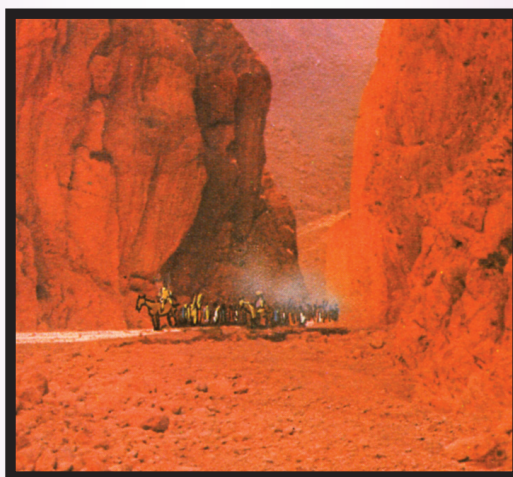
כחו של דיבור

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

כבודו של ראשון נגעו בה, אלא משום זכיון דאסרה ראשון, שוויא חתיכא דאיסורא ושוב אין לה היתר, דאפילו התירה שני אינה מותרת. היינו: בדבר התלוי בשיקול דעת, הרי שבדיבורו של האדם יש משקל וכח השפעה לעשות רושם על הנידון ולאוסרו. הדיבור שיצא מפי החכם שינה את מהותו לעשותו איסור וזהו כח הדיבור המקדש, או האוסר, שהקב"ה הטביע בנפש הישראלית.

'רבי אלעזר המודעי אומר: "המחלל הקדשים והמבזה המועדות, אין לו חלק לעזה" ב"ב' ('אבות' ג). ופירש החסיד ר' יוסף יעביץ: שהמבזה אומר: חולין היו קודם לכן ולא ידע כי חל שם שמים עליהם, אינו יודע להעריך ולהבין את סוד נפש ישראל וקדושת פיו. "ויאמר אבְּרָהָם אֲנֹכִי אֲשַׁבֵּעַ" ('בראשית' כא). צריך לומר: "נישבע אבְּרָהָם?"

המשך בעמ' 2 <<<

"לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל", 'מכאן שבני ישראל עוברים בבל "יחל" ואין העובדי כוכבים עוברים בבל "יחל" ('ספרי' זוטא). הזהירה התורה מאד בבני ישראל להיות זהירים בבל "יחל" היות ודיבורם הוא יצירה, דיבורם עושה רשמים כבירים בכל העולמות, יוצר ומקדש את כל מערכות הטבע ולכן התעלמות מן הדיבור נחשב להחזרת קדושה למצב חולין.

אדם מישראל המדבר הוא יוצר הוויות חדשות ואם בא דיבור אחר הסותר את הדיבור הראשון, הריהו כמחריב יצירות שכבר נוצרו להיות קיימים ולכן הטילה עלינו התורה הקדושה את המשימה הקדושה של קיום; **"מוצא שְׁפָתַיךָ" ('דברים' כג).** ואם הקב"ה ברא את העולם בעשרה מאמרות ונפרעין מכל המחלל את קיום העולם שנברא במאמר, הרי בזעיר אנפין כל ישראל במאמרו יוצר ואם במוצא פיו

יוצר עולם קטן ואח"כ הוא משנה ומחלל דיבורו, הרי ראוי לעונש כבד על הרס זה.

ומצינו בגמרא ('נדה' כ): 'הכם שאסר, אין חברו רשאי להתיר' ופירש הר"ן בשם הראב"ד, הטעם: לא משום

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בנס ציונה

ורק ישראל עוברים עבירה חמורה בהעדר קיום הדיבור והוא כמועל בהקדש.

וראיתי ב'חכמת שלמה' על או"ח (ה ר"ה תקפג) הטעם לאכול דברים טובים ומתוקים בר"ה: אין הכונה דרך תפילה, דאין מקום לתפילה בשעת אכילה, רק זהו לבטחון שהוא מאמין ובטוח שכן יהיה. לכן בר"ה יהיה אדם שמח ואומר כל מה שעשה הוא יתברך לטובה ובוזה נהפך לטובה ולכן מהאי טעמא תקנו לאכול מאכלים טובים ומתוקים ולומר עליהם כן, כדי שאם ח"ו נגזר להיפוך יהיה נהפך ע"י אמירה זו לטובה, עיין במסכת (סוכה' לב:): **'היכי דמי עבות? רב כהנא אמר: "אפילו תרי וחד? רב אחא בריה דרבא מהדר אתרי וחד הואיל ונפק מפומיה דרב כהנא'.**

ובשם הגה"צ הק' ר' אברהם גרודזינסקי זצ"ל [וי"א: בשם הר"י מיגאש], על מש"א חז"ל (שבת קכ"ז): **'כל הדין את חברו לכף זכות, דנים אותו לכף זכות' היינו: שאם אחד דן את חברו לכף זכות, גם בשמים דנין את הנידון לכף זכות, כי בשמים מתחשבים עם דעתו ודיבורו של אדם. היינו: שרושם והשפעת הדיבור מכריעה בשמים. ('אור חדש') ■**

בכלי חול וכלי חול מתקדש. ואם כלי חול כשהוא מתמלא מן הקודש מתקדש, על אחת כמה וכמה ישראל שהם קדושים ומקדשים את החודש. אמר הקב"ה: **"אני קדוש ולעצמי אני מקדש? אלא הריני מקדש את ישראל והן מקדשין אותי". לכך כתוב: "וְהִייתֶם לִי קְדוֹשִׁים... "פִּי אֲנִי ה' מְקַדְשְׁכֶם"** ('שמות' לא) עכ"ל.

מכל הנ"ל נראה לנו באופן ברור ובולט שכל ענין הקדושה שהש"ת קידש את ישראל הוא בזה שייפה את כח דיבורם עד כדי קביעות הזמן בדיבור, שבדיבורם יכולים לקבוע קדושה במערכת הטבע, מערכת המזלות הקובעת את הזמנים, יש כח בפה ישראל לקדש ולחדש, להלביש לחומר פשוט של דומם, צומח, או חי, אופי וצביון של קדושה ולשנותן לגמרי מצורתן הראשונה.

וכח נעלה שמימי זה ניתן רק לבן ישראל, שדיבורו מהווה יצירה חדשה הדורש את ביצועו, מה שא"כ העכו"ם אין בדיבורו שום קדושה, אינו מחונן בכח נסתר ונעלה כזה וממילא כשהוא מיחל את דיבורו אינו פוגע ואינו מחלל שום ענין מקדושתו, כי אין לו שורש למעלה ואין לו יסוד למטה.

ללמדך, כיון שקיבל על עצמו להשבע נעשה כאילו נשבע אע"פ שלא נשבע. **'מכאן שישראל דברייהם כשבועה' (תו"ש 'וירא' כא). וכן אמרו ז"ל: אמירתן של צדיקים מעשה. דכתיב: "אך אם אָתָּה לוֹ שְׁמַעֲנִי נְתַתִּי פֶסֶף הַשָּׁדָה" (בראשית' כג). לא כתיב: "אָתָּה" אלא "נְתַתִּי".**

במד"ר ('בא' טו כד): **"החֲדָשׁ הֵנָּה לְכֶם", הרואה את הלבנה היאך צריך לברך? בזמן שהיו ישראל מקדשין את החודש, רבנן אמרי: "ברוך מחדש חודשים". ויש אומרים: "ברוך מקדש חודשים". ויש אומרים: "מקדש ישראל". שאם אין ישראל מקדשין אותו, אין אותו קידוש כלום. ואל תתמה על זה; שהקב"ה קידש את ישראל שנאמר: **"וְהִייתֶם לִי קְדוֹשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ה' "** ('ויקרא' כ). ולפי שהם מקודשים לשמיים, לכך מה שהם מקדשים, הוא מקודש.**

רצונך לידע, צא ולמד מכלי השרת; משה קידש את המשכן ואת כל כליו, מי היה מקדשם? יכול היה משה לבוא ולקדשן? אלא מה היו עושיין? היה הכהן מקבל בו דבר של קודש והכלי מתקדש, או יין נסך, או מנחה מערה

טיול לקברי הצדיקים בצפון

זכאי
"כח כפלים" חנינם!
"חי כפלים" 50% הנחה

עם הרב אמנון יצחק שליט"א

ביום שלישי ז' אלול 17/08/10

יציאה מנקודות האיסוף בשעה 7:30 בדיוק! הישיבה בהפרדה מלאה!

ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10 בני ברק 03-6777779

לאזור כפר סבא, הרצליה, רעננה והסביבה - סימה 050-9558033 077-4403314

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בנס ציונה

דברי הלכה

רמב"ם יז החזקה - הלכות תלמוד תורה ג

6. אף על פי שמצוה ללמוד ביום ובלילה, אין אדם למד רוב חממתו אלא בלילה. לפיכך מי שרצה לזכות בכתר התורה יזהר בכל לילותיו ולא יאבד אפילו אחד מהן בשינה ואכילה ושתייה ושיחה וכיוצא בהן, אלא בתלמוד תורה ודברי חכמה. אמרו חכמים: אין רגה של תורה אלא בלילה, שנאמר: "קומי רַבִּי בַלַּיְלָה" ('איכה' ב). וכל העוסק בתורה בלילה חוט של חסד נמשך עליו ביום, שנאמר: "יומם צַנְנָה ה' חֶסְדוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי תִפְלָה לְאֵל תִּנְיָ" ('תהילים' מב). וכל בית שאין נשמעים בו דברי תורה בלילה, אש אוכלתו, שנאמר: "כָּל חֹשֶׁךְ טָמֹן לְצַפּוֹנָיו תִּתְאַקְלָהוּ אֵשׁ לֹא גָפַח" ('איוב' כ). "פי דבר ה' בְּנֶה" ('במדבר' טו) זה שלא השגיח על דברי תורה כל עיקר. וכן כל שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק, או שקרא ושנה ופירש להבלי עולם והניח תלמודו וזנחו, הרי זה בכלל בוז דבר ה'. אמרו חכמים: כל המבטל את התורה מעושר, סופו לבטלה מעוניי וכל המקיים את התורה מעוניי סופו לקיימה מעושר. וענין זה מפורש הוא בתורה, הרי הוא אומר: "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּשִׂמְחָה וּבְטוֹב לֵבָב מְרֹב כָּל: נְעַבְדְתָּ אֶת אֱלֹהֶיךָ" ('דברים' כח). ואומר: "לְמַעַן עֲנֹתְךָ וְלַמַּעַן נִסְתָּה לְהִיטֵבָה בְּאַתְרֵיךָ" (שם ח).

מלאכה סופה בטילה וגוררת עון וסוף אדם זה שיהא מלסטם את הבריות. 4. מעלה גדולה היא למי שהוא מתפרנס ממעשה ידיו ומדת חסידים הראשונים היא ובוה זוכה לכל כבוד וטובה שבעולם הזה ולעולם הבא שנאמר: "יָגִיעַ פְּסִידָה פִּי תֹאכַל אֲשֶׁרֶיךָ נוֹטוֹב לָךְ" ('תהילים' קכח). אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא שכולו טוב. 5. אין דברי תורה מתקיימין במי שמרפה עצמו עליהן ולא באלו שלומדין מתוך עידון ומתוך אכילה ושתייה, אלא במי שממית עצמו עליהן ומצער גופו תמיד ולא יתן שינה לעיניו ולעפעפיו תנומה. אמרו חכמים דרך רמז: "זאת התורה אדם פי ימות בְּאֵקָל" ('במדבר' יט). אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו באהלי החכמים. וכן אמר שלמה בחכמתו: "הִתְרַפֵּית בַּיּוֹם צָרָה צַר פִּתְּכָה" ('משלי' כד). ועוד אמר: "אֶף חֻקֵּי עֲמֻדָה לִי" ('קהלת' ב). חכמה שלמדתי באף היא עמדה לי אמרו חכמים: ברית כרותה לא שכל היגע בתורתו בבית המדרש לא במהרה הוא משכת. וכל היגע בתלמודו בצנעה מחכים שנאמר: "וְאֵת צְנוּעִים חֻקָּה" ('משלי' יא). וכל המשמיע קולו בשעת תלמודו, תלמודו מתקיים בידו. אבל הקורא בלחש, במהרה הוא שוכח.

1. 'כתוב בתורה: "לא בשמים הוא... ולא מעבר לים הוא" ('דברים' ל). "לא בשמים הוא" לא בגסי הרוח היא מצויה ולא במהלכי "מעבר לים הוא". לפיכך אמרו חכמים: לא כל המרבה בסחורה מחכים. וצו חכמים; הוי ממשט בעסק ועסוק בתורה. 2. דברי תורה נמשלו כמים, שנאמר: "הוי כל צמא לכו למים" ('ישעיה' נה). לומר לך: מה מים אינם מתכנסין במקום מדרון, אלא נזחלין מעליו ומתקבצים במקום אשבורן, כך דברי תורה אינם נמצאים בגסי הרוח ולא בלב כל גבה לב, אלא בדכא ושפל רוח שמתאבק בעפר רגלי החכמים ומסיר התאוות ותענוגי הזמן מלבו ועושה מלאכה בכל יום מעט כדי חייו, אם לא היה לו מה יאכל ושאר יומו ולילו עוסק בתורה. 3. כל המשים על לבו שיעסוק בתורה ולא יעשה מלאכה ויתפרנס מן הצדקה הרי זה חלל את השם ובוה את התורה וכבה מאור הדת וגרס וגרם רעה לעצמו ונטל חייו מן העולם הבא לפי שאסור ליהנות מדברי תורה בעולם הזה. אמרו חכמים: כל הנהנה מדברי תורה נטל חייו מן העולם. ועוד צו ואמר: אל תעשם עטרה להתגדל בהן ולא קרדום לחפור בהן. ועוד צו ואמר: אהוב את המלאכה ושנא את הרבנות וכל תורה שאין עמה

זה השלחן

מקבץ מאמרים מקונטרס 'זה השלחן'

חלב זה מגדל את התינוק והיין נותן קורת רוח אל הזקנים ומשמח את לבו ומשיב את נפשו ומאיר את עיניו, כך דברי תורה; היא מגדלת את לומדיה ונותנים קורת רוח למי שעמל בהם ומשמחים את לבו ומשיבין את נפשו ומאירים את עיניו, שנאמר: "תֹּרַת ה' תְּמַיֵּמָה מְשִׁיבַת נְפֹשׁ עֲדוּת ה' בְּצִמְחָה מְחַפֵּימַת פִּתִּי: פְּקוּדֵי ה' יִשְׁרִים מְשַׁמְחֵי לֵב מְצַנֵּת ה' בָּרָה מְאִירַת עֵינָיִם" ('תהילים' יט). ('תנא דבי אליהו וזוטא' פרק יג)

לימוד התורה היא השמחה השלמה

כל השמח בכסף וזהב באבנים טובות ומרגליות, מה שמחתו בהן לאחר מיתה!?! הלא לאחר שְׂמֵחָתְךָ, מֵנֵת! אם כן מה יתרון לכל שמחתו? אבל אתם בני, בואו ושמחו עם התורה שמחה שלמה, כדרך שאני משמח בהם, לעד ולעולמי עולמים. ('תנא דבי אליהו רבה' פרק י"ב) ■

בתורה ואינו הולך בדרך אדוני, הוא עושה קטרוג עליו. ואותו הקטרוג משוטט באויר ואינו עולה עדין למעלה, [שחושב] אולי ישוב האדם בתשובה? ולאחר שרואה שהאדם אינו שב ואינו רוצה לעסוק בתורה, אז הוא עולה למעלה ומלמד עליו חוב. ('תרגום הזוהר' ח"ד רסח):

התורה מגדלת את לומדיה

יסתכל האדם בעצמו וידע שדברי התורה הן משולים לחם ומים. וכי מה ענין תורה, אצל לחם ומים? אלא ללמדך; שכשם שאי אפשר לו לאדם בלא לחם ומים אפילו יום אחד, כך אי אפשר לו לאדם בלא תורה אפילו שעה אחת, שנאמר: "לֹא יָמוּשׁ סֵפֶר הַתּוֹרָה הַזֶּה מִפִּיךָ נְהַיֵּית בּוֹ יוֹמִים וְלַיְלָה". ויסתכל האדם בעצמו וידע שדברי תורה נמשלו ליין וחלב, שנאמר: "חֻקֵּי עֵינָיִם מְיִין וְלֶבֶן שְׂנַיִם מִחֶלֶב" ('בראשית' מט). מה

התורה היא כל החיים

רבי אלעזר פתח: "גל עיני נאִבְיָטָה נְפִלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ" ('תהילים' קיט). כמה הם האנשים טפשים שלא יודעים ולא מסתכלים להתעסק בתורה, שהרי התורה היא כל החיים וכל החירות וכל טוב העולם הזה והעולם הבא.

חיים הם בעולם הזה, שיזכו לימים שלמים, כמו שנאמר: "אֵת מִסְפָּר יָמֶיךָ אֲמַלֵּא" ('שמות' כג). ולימים ארוכים בעולם הבא, שהם חיים שלמים, חיים של שמחה, חיים בלא עצבות. ('תרגום הזוהר' פֶּרֶשֶׁת 'חַיֵּי שְׂרָה' קלא):

כשאדם הולך בדרך הישר לפני הקב"ה ועוסק בתורה, הנה הוא יורש לעצמו אותו כבוד ה'. וכמה מגינים ומליצי יושר נמצאים למעלה על האדם וכולם מלמדים עליו זכות לפני המלך הקדוש. ואם האדם אינו עוסק

פרשת 'מטות מסעי'

"תַּרְבוֹת אֲנָשִׁים חֲטָאִים"

מי גדול ממי? חנוך או אברהם

פנינים לפרשה

"וַיְנַדֵּר אֱלֹמְנָה וַיְרֻשָּׁה" (ל י)

כתב רבנו הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספרו 'טעמא דקרא': פסוק זה נכתב בין פרשת ארוסה לבין פרשת נשואה. ולכאורה אין מקומו כאן, אבל הוא מדויק על פי דברי הגמרא במסכת 'כתובות' (מט). **"וַיְנַדֵּר אֱלֹמְנָה..."** שבא לרבות גם כשמסר האב את בתו לשלוחי הבעל, או שמסרו שלוחי האב את האשה לשלוחי הבעל ונתאלמנה, או נתגרשה בדרך, לכך מקומו הראוי לו הוא בין האירוסין לנשואין.

"וְאֵת בַּלְעָם בֶּן בְּעֹר הָרְגוּ בְּחֶרֶב" (לא ח)

בלעם נהרג בשעה שהלך ליטול שכרו מבלק על מה שמתו מחמת עצתו כ"ד אלף מישראל. **רבנו אפרים ז"ל מביא שדרשו חז"ל על בלעם את הפסוק הנאמר ב'משלי' (יד): 'יֵשׁ דָּבָר יִשָּׁר לִפְנֵי אִישׁ וְאֶחָרִיתָהוּ דְרָכֵי מָוֶת'** ודבר זה נרמז בכתוב שסופי התיבות של: **"יֵשׁ דָּבָר יִשָּׁר הוּא: שֶׁכ"ר וראשי התיבות הללו עולים למנין: כ"ד, לרמז שהלך בדרכו ליטול את השכר על כ"ד האלף שנהרגו בעצתו והגיע ל"דרככי מות".**

"וַיִּקְצַף מֹשֶׁה עַל פְּקוּדֵי הַתֵּיּוֹל" (ד)

פירש רש"י: **'ללמדך שכל סרחון הדור תלוי בגדולים, שיש כח בידם למחות'. יסוד גדול אנו למדים מכאן שכל שחכמתו של האדם גדולה, כך אחריותו למעשי העם גדולה. ואמרו חז"ל במסכת 'שבת' (נה.): שאמרה מידת הדין לפני הקב"ה מה נשתנו הצדיקים מן הרשעים שהולכים לינצל והלא היה בידם למחות ולא מיחו ונתקבלה טענת מידת הדין ואף**

מסעות', עד שהחזירום שבט לוי בעל כרחם עי"ש. א"כ מקומו כאן בין המסעות, שע"ז חזרו ח' מסעות עד שהחזירום להר ההר. ומפני כבודן של ישראל לא כתבתו התורה בפירושו, רק ברמז.

"לְמַטָּה יְהוּדָה" (לד יט)

כתב רבנו ה'אור החיים' הקדוש: **צ"ב למה נשתנו מטה יהודה ושמעון ובנימין שלא הזכיר בהם נשיא וכו'?** **'וראיתי בשם רב ניסים גאון; כי ביהודה לא הוצרך, כי ידוע כלב לנשיא. שמעון לא היה ראוי לנשיא, משום מעשה זמרי. בנימין, אלידד זה אלדד וכבר זכה לנבואה והורדה לו לקרות נשיא. ואפשר עוד לומר: כי לא ייחס לנשיאות לכלב על יהודה, משום כבוד מלכות שעומדת ממנו. וכמו"כ לבנימין, משום שממנו מתחלת המלכות בישראל שהוא שאול איש ימיני. ושמעון, טעמו נכון כדברי גאון'.**

"אֵלֶּה הַמַּצֹּת וְהַמִּשְׁפָּטִים" (לו יג)

כתב רבנו בחיי: **'הספר השלישי הוא ספר 'ויקרא' הנקרא: תורת כהנים, נחתם בפסוק: 'אֵלֶּה הַמַּצֹּת אֲשֶׁר צִוָּה ה' אֶת מֹשֶׁה' (ויקרא' כז). והספר הרביעי הזה נחתם בפסוק: 'אֵלֶּה הַמַּצֹּת' ג"כ והוסיף: 'הַמִּשְׁפָּטִים', לפי שהזכיר משפטי הנחלה ומשפטי הרוצחים. ויש לך להתבונן למה הזכיר שם: 'אֶת מֹשֶׁה' ולא הזכיר: 'בְּיַד מֹשֶׁה', אבל כאן הזכיר 'בְּיַד מֹשֶׁה'.**

והענין: כי הברית הראשון אשר בחורב קבלוהו, עד שהמלך במסבו, בטלוהו. וכבודם בתבנית שור, המירוהו. ונהפך למשחית הודם. לא הצליחו בו ולא עלה בידם. וציר נאמן בראותו אותיות פורחות. השליך מידיה את הלוחות. אבל כאן בערבות מואב בברית שני, נתקיים הברית בין ה' ובניניהם. הרים ימושו וכל צור ממקומו יעתק. והברית הזאת לא תופר וחבל האהבה לא ירתק. במסורת בריתו הביאנו לשם ולתהלה. ודברי

הוחל הנגף מהמקודשים דוקא אלו שקיימו את התורה כולה מאלף ועד תי"ו. על מה? על כי היה בידם למחות ולא מיחו ומאחר שדבריהם נשמעים היה מוטל עליהם לפעול בדבריהם. **ואמרו חז"ל עוד במסכת 'מועד קטן' (ו.): שתלמיד חכם הנמצא בעיר, צרכי העיר בעניני התורה והדת מוטלין עליו.**

ומובא בספרו של רבי שמעון סופר מקראקוב בהקדמתו לשו"ת 'חתם סופר': לא מצינו באברהם אבינו ע"ה שנזדכך בעפרוריותו כל כך כמו אצל חנוך שנתעלה ועלה אל האלקים, אך אין זה חלילה מצד פחיתות וחסרון נפשו, כי אם היה אברהם אבינו ע"ה עושה כאשר עשה חנוך להתבודד עצמו מחברת בני אדם, היה מתעלה גם הוא להיות ממלאכי הא-ל! ואשר לא עשה כן, לפי שהתבונן בחכמתו כי לא באלה חפץ ד' - שישלים האדם את נפשו לבד ואילו את אנשי דורו ישאיר 'תַּרְבוֹת אֲנָשִׁים חֲטָאִים' ומכעסי ד', כמקרה אשר קרה לדורו של חנוך ודור המבול, הנסיון הזה לימד אותו כי טוב לאדם למעט בהשלמת נפשו, למען הרבות כבוד שמים, למעט את המורדים ולהרבות את העובדים, כי מה יתן ומה יוסיף האדם אם יוסיף מלאך אחד על אלפי רבבות מלאכי מעלה, הלא ה' בורא וממציא כהנה חדשים לבקרים.

"וַיַּעַל אֶחָדָן הַפֶּה" (לג לח)

כתב רבנו הגר"ח קנייבסקי שליט"א בספרו 'טעמא דקרא': לכאורה פסוק זה אין מקומו כאן בין המסעות. ועיין במסכת ר"ה (ג). **שדרשו: 'כיון שמת אהרן, נסתלקו ענני כבוד... וכסבור הכנעני ניתנה רשות להלתם בישראל'. ועיין שם בתוספות שהוכיחו מהפסוקים דדרשא זו נדרשת מהאי קרא דפרשת 'מסעי' ולא מקרא דפרשת 'חוקת', ע"ש. וצריך ג"כ טעם למה התורה כתבה זה כאן ולא בפרשת 'חוקת'.**

אבל כל זה יתבאר על פי דברי ה'ירושלמי' בתחילת מסכת 'יומא' (ב: הביאו ג"כ רש"י בפרשת 'חוקת'): שכשנלחם הכנעני אתם 'בקשו ישראל לחזור למצרים וחזרו לאחוריהם ה'

הברית קבלנו עלינו בשבועה ואלה. (דברים' כח): "אלה דברי הברית אשר בראיין מואב מלכד הברית אשר פרת אתם ומזה תמצא בסוף התורה פסוק ערב צנה ה' את משה לקרות את בני ישראל בחרב".

בס"ד

שופר-בריאות בריאות חובה לכל המשפחה

חברת שופר ניז פועלת באופן שוטף למען שיפור רווחת הציבור. בחודשים האחרונים הושקעו מאמצים במציאת תשובה ביטוחית הולמת לצורכי הציבור בביטוח בריאות. חוק ביטוח הבריאות הממלכתי, וכן הביטוחים המשלימים של קופות החולים, משאירים חלל המאלץ רבים מאיתנו לחפש ביטוח רפואי נוסף, המכסה גם השתלות ותרופות שאינן בסל הבריאות.

חברת שופר ניז, בליווי מומחים מתחום הביטוח, ריכזה ובדקה הצעות של מספר חברות ביטוח מהמובילות בשוק ולאחר מו"מ בחרה **בהראל לביטוח** כחברה המבטחת וקיבלה תנאים מועדפים הן ברמת הכיסוי והן ברמת התעריפים באמצעות סוכנות הביטוח **שיר שי סוכנות לביטוח**.

- הפוליסה תכלול את הפרקים הבאים:
- תרופות שאינן בסל הבריאות, מצילות ומאריכות חיים - 1,000,000 ₪ מתמלא מדי 3 שנים.
 - השתלות ללא תקרה בהסדרים של "הראל", לחילופין \$50,000 להשתלה שבוצעה ללא מעורבות החברה.
 - טיפולים מיוחדים בחו"ל ללא תקרה.
 - הביטוח מכסה גם במקרה שהסיבה הינה: תאונות דרכים, פעולת טרור או תאונת עבודה.

הראל

- ניתנת אפשרות להרחיב את בסיס הפוליסה ולהוסיף: כיסוי לניתוחים, כיסוי למחלות קשות, ייעוץ מומחה, כיסוי למקרה מצב סיעודי ועוד...
- לרכישת ההרחבות יש לפנות לסוכנות הביטוח בטל. *9001
- כל האמור לעיל כפוף לתנאי הפוליסה ו/או כתב השירות הרלוונטי. רשאים להצטרף לתוכנית קרובי משפחת החבר מדרגה ראשונה.

חברת שופר ניז פועלת ותמשיך לפעול למען רווחת הציבור.

המחיר המדויק יקבע בהתאם לגיל. התנאים המלאים והמחייבים הינם אלו המפורטים בתנאי הפוליסה.

הראל
ביטוח ופיננסים

בשביל השקט הנפשי שלך |

שופר ניז

שו"ת חברותא

הנודר בעת צרה, האם יכול להתיר נדרו?

שאלה: האם יש לחכם להתיר נדר שנדר אדם בעת צרה, על ידי שאלה על הנדר?

תשובה: כתב בשו"ת 'יביע אומר' (ח - יו"ד כ): הרמ"א בהגה (רכח סעיף מה) כתב: 'הנודר בעת צרה אין להתיר לו נדרו, אלא לצורך מצוה, או לצורך גדול, כדון הנודר על דעת רבים. ומיהו; אם התירו בדיעבד, מותר'.

ומרן הש"ע (רכח) כתב: 'הנודר על דעת רבים - אין לו התרה בלא דעתם'. וכתב הרמ"א בהגה: 'ולעשות שלום בין איש לאשתו, או משום צרכי רבים, מקרי דבר מצוה להתירו'.

ובשו"ת 'מהר"י קולון החדשות' (ו עמוד ל) נשאל במעשה שבא לפניו: באדם שנסע באניה וקמה רוח סערה בים והים הולך וסוער והאניה חשבה להשבר והיו בסכנה עצומה, עד שעמד ונדר להשי"ת שאם ינצל יעלה לארץ ישראל ותיכף נח הים מזעפו והגיע בשלום אל היבשה. ושוב נתחרט ורוצה שיתירו לו את נדרו.

והשיב: מאחר שנדר בעת צרה, אי אפשר להזדקק לו בשום פנים, כי כן שמע ממקצת רבתינו ושכן ראה נוהגים. ויש להביא ראיה למנהג העולם שלא להתיר נדר הנידר בעת צרה, מהא ד'נדרים' (סו).: 'המודר הנאה מחברו אין מתירם לו, אלא בפניו'. ופירש הר"א ממיץ (הובא בהרא"ש שם): דמיירי שנדר לדעת חברו, הילכך 'אין מתירין לו אלא בפניו', כלומר: מדעתו. כמו 'אין הבין לאדם אלא בפניו', פירוש: מדעתו. והיינו טעמא: כיון שלדעתו של חברו נדר, אין להתיר לו אלא מדעתו של חברו, שאם מתירו שלא

מדעתו, הרי הוא כגזולו. והכא נמי, הנודר בעת צרה, אם יהיה נשאל על נדרו, יהיה כגונב דעת העליונה, בהיות שנדר בעת צרתו ואחר שקיבל הטובה מהשי"ת אינו מקיים מה שנדר.

וכן אמרו במדרש 'תנחומא' (וישלח' ח): 'אמר לו הקב"ה ליעקב: "כשהיית בצרה, נדרת. וכשאתה בריות, שכחת"?!'

ובספר 'תשובות ופסקים למהר"ם' (מהדורת כהנא, בחלק התשובות קיא, עמוד קד) כתב בזה"ל: 'שאלתי את מהר"ר חזקיה, על אדם אחד שאמר בחוליו: "אני מקבל עלי ללמוד שנה" ולא אמר בלשון נדר, או שבועה? והשיב: ששמע בשם הרב ר' יהודה חסיד, שכל מה שאדם נודר בחוליו או בעת צרתו כדי שינצל, אין להתיר לו כלל ואע"פ שלא קיבל עליו בלשון קונם, נדר גדול הוא ועובר ב"לא תחל דְּבָרוֹ" (במדבר' ל). ע"כ.

וכן בספר 'פסקי הלכה' של רבנו חיים 'אור זרוע' (בדרשותיו 'מטות' סוף עמוד סג) כתב: ומצוה לידור בעת צרה, שנאמר: 'נִדְרֵי יַעֲקֹב נֶדֶר לְאִמְרָא' (בראשית' כח) - 'לְאִמְרָא' לדורות, שיהיו נודרים בעת צרה. וי"א: שנדר שנודרים בעת צרה, אין לו התרה. ע"כ.

ובספר 'לקט יושר' (חיו"ד עמוד כד וכה) כתב: ונראה שבמקום דוחק וצער יש להתיר נדר שנידר בעת צרה, שנאמר: 'אָבּוֹא בֵּיתָךְ בְּעוֹלוֹת אֲשֶׁלֶם לָךְ נְדָבִי: אֲשֶׁר פָּצוּ שְׁפֹתַי וְנִדְבַר פִּי בְּצַר לִי' (תהילים' טו).

וכתב הסמ"ג (בסוף הל' נדרים' עשין רמב): "אֲשֶׁלֶם לָךְ נְדָבִי" - אם לא מדוחק. וראיתי חכמים שהתירו נדר הנידר בעת צרה והיו אומרים לו: "הוי יודע, שהנודר בעת צרה ונשאל על נדרו, צריך לדאוג

שכתבוא עליו צרה אחרת כמוה". וכן קבלתי ממורי מהר"ר יונה בשם מהר"ן מאיגר ויש בידי ספר ישן וכתוב בו שמהר"ר שמואל חסיד הורה שהנודר בעת צרה אין לו התרה עולמית. ובדידי הוה עובדא: שנדרתי נדר בימי חוליי לנסוע לקברי אבות ואחר שחזרתי לבריאותי כשלוש תקופות, חליתי שנית וציוה דודי הקדוש ז"ל להתיר לי נדרי, כדי שלא אעמוד בנדר בימי סכנה והתירו לי מהר"ר יעקל ועמו הקדוש מהר"ר משה חנוכה ולמדנו מדבריהם שמתירים נדר הנידר בעת צרה מדוחק. וכו'. גם בשו"ת 'בנימין זאב' (רסו) כתב: שאין להתיר נדר הנידר בעת צרה, ע"פ מ"ש הרא"ש בשם הר"א ממיץ, שהנודר לדעת חברו אין מתירין לו אלא מדעתו. ואם נשאל שלא מדעתו נעשה כגזולו. וה"ה לנודר בעת צרה ונעתר לו השי"ת וניצל מצרתו, אם ישאל על נדרו אח"כ הרי הוא כגזול וגונב דעת העליונה, שהטוב יקבל והנדר לא יקיים? שלא יהיה כח הדיוט יותר מכבוד שמים. הילכך אין להתיר מה שנדר בעת צרה, אא"כ כשהנודר לא יוכל לקיימו, או שהוא אנוס, או שיש בהתרתו דבר מצוה. ע"כ. ובשו"ת הרמ"א (ס"ס קג) כתב: 'ולענין היתר נדר בעת צרה, יפה כתבת שיש לו היתר לצורך מצוה. וכן אני רגיל להורות מכח התשובה שבספר 'בנימין זאב' (רסו)... ודבריו נכונים בזה ודברי טעם הם'.

וז"ל מהרש"ל בספר 'ים שלמה' ('גטין' ד מ): 'פסק; נדר בעת צרה, קבלה בידינו שאין להתירו. וכן נמצא כתוב בשם הגאון ר' יהודה חסיד. ונראה בעיני שאינו מן הדין, אלא משום סכנה, שלא תחזור עליו הצרה. וכן נמצא בספר 'חסידים'. אבל מן הדין - יכולים להתיר נדר הנידר בעת צרה'. ■

שידוכים באמונה
 אגודת בני שולח
 משרד שידוכים למגזר החרדי והדתי לאומי
 חדש!!! אפילו אריות גינס
 אריות נביאים רבים כרובי הארץ
1599-500-811

הרב זכריה יצחק שליטי"א
קריאה בתמינית
קינות לתשעה באב ב-10 ש"ח
 ניתן להשיג במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10 בני ברק 03-677779

השריטה לאביו והקריעה לידידו

מאת הרה"ג ח. שוורץ שליט"א

בדרכו לישיבה חשב שוב על הענין ולפתע עלתה במחו מחשבה, שאולי ר' יעקב פטור מלשלם אפילו לשיטת הרמב"ן, מכיון שהרי אביו נפצע מעט באותו זמן ויצא ממנו מעט דם וא"כ הרי ר' יעקב עשה בשוגג מעשה של חובל באביו שיש בו חיוב מיתה וא"כ הוא נפטר מתשלומים כדין אדם שעושה מעשה שיש בו גם חיוב מיתה וגם חיוב תשלומים, שאינו חייב בתשלומים (קים ליה בדרכה מינה) וא"כ הרי קיבל את הכסף שלא כדין וחייב להשיב אותו לר' יעקב. **מה באמת הדין בזה?**

בחליפתו החדשה שנקרעה. הודו לה' על רוב חסדיו והמשיכו בנסיעה ליעדם. כשביקש ר' שמואל לרדת מהרכב, תקע לידו ר' יעקב סכום כסף ואמר בחיך שזה תשלום עבור הנזק שנגרם מחמתו לחליפתו של ר' שמואל ואע"פ שזה קרה באונס גמור ודעת התוספות (ב"ק פו.) שאפילו אדם המזיק פטור באונס גמור, אבל רצונו להדר ולשלם לצאת ידי שיטת הרמב"ן (ב"מ פב:) שאדם המזיק חייב אפילו באונס גמור. סירובו של ר' שמואל לא הועיל והוא נעתר להפצרותיו של ר' יעקב ונטל את הכסף.

רבי יעקב, תלמיד חכם יקר רוח, צירף לנסיעתו כהרגלו מידי יום את ידידו רבי שמואל, בדרכו לאחד מישובי הדרום שם היו מוסרים שיעור בישיבה. אותו יום הצטרף לנסיעה גם אביו של ר' יעקב שנצרך להגיע לאזור. משהיו בנסיעה מהירה באחד מכבישי הדרום, הבחין לפתע ר' יעקב בפגר של גמל שהיה מוטל על הכביש. הוא ניסה לבלום אך לא הצליח למנוע את ההתנגשות. בחסדי ה' לא אירע דבר, ר' יעקב ואביו שהיה ישוב לציידו יצאו בשריטות קלות ור' שמואל ניזוק

ההשתתפות בשעור 'השאלה השבועית העולמית' ב'אולפני שופר'
פתוח לצבור ביום חמישי בשעה 21:00 בערב בלמוד עם חברותות בישיבות 'אהל יהודה'
ניתן לצפות בשדור חי באתר שופר ביום חמישי בשעה 21:00 www.shofar.net

פדיון הבן בזמן מלחמה

תקציר התשובה:

על מפקד הגדוד לפדות את בנו בתוככי עזה, ולא לשלוח שליח שיפדה, ומשום דהרמ"א פסק: דאין פודין ע"י שליח, ודעת הלבוש: דאף בדיעבד לא מהני ע"י שליח. וכן האריך ב'זבחי צדק' (לר' עבדלה סומך): דמעשה היה בירושלים ע"י שליח ופסקו גאוני ירושלים לחזור שוב לפדות בלא ברכה. לכן עליו לפדות את בנו, ואין לו לדחות הפדיון לאחר המלחמה משום דשיהוי מצוה לא משהינן, ועוד, ד'בכל בו' כתב: דמי שלא פודה בזמנו חייב להוסיף חומש והיננו: דקנסינן ליה. אולם אם אין חייל כהן עדיף שיעשה שליח ולא לדחות לאחר המלחמה ואע"ג דהרמ"א פסק דאין לעשות פדיון ע"י שליח, מ"מ כל דבריו דהכסף הוא משל השליח, אך היכא שהכסף של המשלח מהני שליחות (גליון מהרש"א, נתיבות, ועוד). ובעיקר הדין פליגי על הרמ"א הש"ך והט"ז וס"ל: דפדיון הבן הוא ככל מצות התורה שמהני שליח.

